

DÜNYA GÜNCEİ

Özgür Tek

Geçtiğimiz ay dünyada olan çevre, ekonomi, enerji alanlarındaki önemli olayları, bir bakışta görebilmeniz için bir araya topladık. Bu sayfada dünyaya ilişkin yapılmış istatistik temelli çalışmaları da bulacaksınız.

İki Milyar Dolarlık Rüzgâr Türbini Siparişi

Teksas, ABD – T. Boone Pickens adlı petrol milyarderi 667 rüzgâr türbini siparişi verdi. Tanesi 3 milyon dolar olan türbinlerin toplam tutarı 2 milyar doları buluyor. Pickens dünyanın en büyük rüzgâr çiftliğini kurmayı düşünüyor. Yaptığı bu sipariş de planlarının yalnızca dörtte birini oluşturuyor. Her türbin 1,5 MW elektrik üretiyor, böylece ilk aşamada kurulan rüzgâr çiftliğinin 300.000 evin elektrik gereksinimini karşılaması düşünülüyor. Sipariş edilen türbinler 2010’da teslim edilecek ve çiftlik 2011’de çalışmaya başlayacak. Mesa Power adlı şirketin bu projesinin toplam maliyetinin 10 milyar doları bulması ve 2014’te projenin tamamlanması bekleniyor.

Kutup Ayıları Tehdit Altındaki Türler Listesinde

Washington, ABD – Kutup ayılarının yaşam alanı buzullar eridiği için ABD onları soyu tehdit altındaki türler listesine aldı. Ancak küresel ısınmaya neden olan buzulların erimesi konusunda herhangi bir önlem alınmış değil. Kutup ayıları Kuzey Kutbu’nda yaşıyor. Buzulların erimesine ilişkin öngörüler doğru çıkarsa, 2050’de kutup ayılarının üçte ikisinin, yani 16.000 ayının yok olacağı düşünülüyor. Alınan bu kararın önemi, ABD’nin küresel ısınma nedeniyle ilk kez bir türün, soyu tehdit altındaki türler listesine alınmasında yatıyor.

Yağmur Ormanları Bakanını Kaybetti

Rio, Brezilya – Brezilya Çevre Bakanı Marina Silva’nın istifası çevrecileri Amazon ormanları konusunda kaygı içinde bıraktı. İstifanın, çevre uğruna ekonomik büyüme ve gelişmeye önem veren hükümetin icraatları nedeniyle geldiği düşünülüyor. Brezilya’nın yağmur ormanları barajlar, karayolları, tarım ve hayvancılık için açılan alanlar nedeniyle tehdit altında bulunuyor. 2003’te göreve gelen Silva, genetiğiyle oynanmış ürünlere karşı çıkmış, inşaat projeleri için çevresel etkinlikleri güçlendirmiş ve biyoyakıt sağlayacak tahılların ekimine sınır getirmişti. Çevreyi korumak için öteki devlet kurumlarıyla birlikte çalışmak istemiş ama her seferinde reddedilmişti. Uzun dönemli Planlama Bakanı olan ve Amazon’un ?dokunulmadan duramayacağını? ileri süren Mangabeira Unger’in “Sürdürülebilir Amazon” planını açıklaması Silva’nın istifasını hızlandıran en önemli etken oldu.

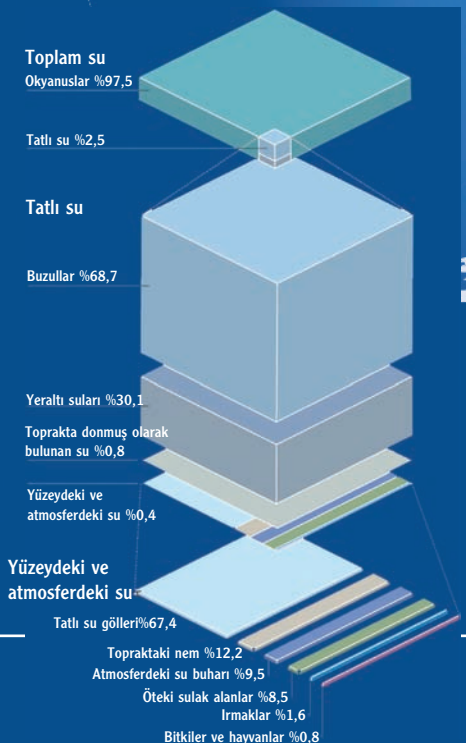
Chaiten Yanardağı Hareketlendi

Chaiten, Şili – Patagonya’daki Chaiten yanardağı geçen ayın başında tütmeye başlayınca yanardağın yakınında oturan 4500 kişi tahliye edilerek ülkenin kuzeyine gönderildi. 2,5 km’lik bir kül bulutu püskürten yanardağ 2000 yıldır hareketsizdi. Bazı yerlerde, yere düşen küllerin derinliğinin 15 cm’yi bulduğu bildiriliyor. Başkent Santiago’dan 760 km uzaktaki Chaiten’de hava kükürtle kaplandı. Bölgede bulunanlar gözlük takıyor ve külün derilerine değmemesine özen gösteriyor. Durumun ne kadar süreceği konusunda kimsenin bir fikri yok. Şili’de 2000 kadar yanardağ var. Bunlardan Villarica ve Llaima Güney Amerika’nın en etkin yanardağları. Şili ayrıca, Endonezya’nın ardından dünyada en etkin yanardağların olduğu ülke.

Küresel Suyun Dağılımı

Küresel ısınma ve kuraklıkla ilgili kötümser haberleri gün geçtikçe daha da çok duyacakmışız gibi görünüyor. Oysa dünya üzerinde en bol bulunan şey su... Okyanuslar yeryüzünün %70’inden çoğunu kaplasa da insanların kullanabildiği su miktarı çok az ve sınırlıdır. Artan nüfusa birlikte, özellikle yoksul ülkelerdeki su gereksinimi en büyük sorun olarak karşımıza çıkıyor. Dünya Bankası’nın raporuna göre iki milyar kişinin temiz suya erişimi yok. Önümüzdeki 30 yıl içinde su sıkıntısı olan ülkelerin sayısı da altı kat artacak. Üstelik bunların arasında gelişmiş ülkeler de var. Bundaki en önemli etken de yüksek yaşam standartları ve su tüketiminin giderek artması. Tuzlu sudan tatlı su elde etmek üzerine bir çok ülkede projeler geliştirildi. 120 ülkede tuzlu sudan tatlı su elde etmek için 11.000 tesis bulunuyor. Ancak kimi çevreciler bunun da yeni sorunlara yol açacağını ileri sürüyor. Çözümün suyun daha sürdürülebilir bir şekilde kullanımında yattığını ve gerekli önlemlerin bir an önce alınması gerektiğini söylüyorlar.

Kaynak:
WWPA 2006
Shiklomanov ve Rodda 2003 verilerinden

Genetiğiyle Oynanmış Ağaç Dikimini Durdurun Kampanyası

Bonn, Almanya - 34 ülkeden 137 sivil toplum örgütü ile bilim insanları, genetiğiyle oynanmış ağaçların (GOA) dikiminin durdurulması üzerine görüştü. Bonn'da yapılan BM Dokuzuncu Biyolojik Çeşitlilik Konvansiyonu'nda da bu konudaki kaygılarını dile getirdiler. BM'ye taraf olan devletlerin ekolojik ve toplumsal riskler taşıyan GOA'nın çevreye yayılmasının önüne geçilmesi konusunda bir karara varması isteniyor. GOA'nın ormanlara yayılmasının biyoçeşitliliği, yaban yaşamı ve ormancılığa dayalı geçimini sağlayan toplulukların yaşamını geri dönülmez şekilde etkileyeceğini ileri sürüyorlar. Bu konuda bir kampanya da başlatılmış durumda. Ayrıntılı bilgi için GOA Durdurun Kampanyası'nın sayfasına bakabilirsiniz: http://www.globaljusticeecology.org/stopgetrees_partners.php

Ülke Çapında Temizlik

Turi, Estonya - Binlerce Estonyalı ülkelerinin sokakları, ormanları, yeşil alanları ve ırmak kenarlarını dolaşarak oradaki çöpleri toplamak için "Haydi Yapalım" adlı etkinliğe katıldı. 10.000 ton çöp toplamak amacıyla başlatılan kampanya İnternet girişimcilerince düzenlendi. Kampanyayı düzenleyenler çöplerin bulunduğu bölgeyi Google Earth'de işaretleyerek katılımcıların o bölgelere yönelmesini sağladı. Kampanyanın aslında çöple değil, insanların düşünce yapısını değiştirmekle ilgili olduğunu söyleyen organizatörler, gelecek yılki etkinliğin bambaşka bir alanda olabileceğini belirtti.

Afganistan'ı Çekirgeler Bastı

Kabil, Afganistan - Afganistan'ın kuzeyi çekirge istilasına uğradı. Daha önce hiç çekirge istilasıyla karşılaşmayan Afganlılar, kuraklıkla başetmeye çalıştıkları yetmezmiş gibi bir de çekirgelerin ortaya çıkarttığı olumsuz sonuçlarla da uğraşmak zorunda kaldı. Yetkililer dikili alanların ne kadarının zarar gördüğünü hesaplayamamış. Ancak çekirgelere karşı ilginç bir kampanya başlatmışlar. 1 kg çekirge öldürüne ödül olarak 7,5 kg tahıl veriliyor. Bu kampanya kısa sürede sonuç vermiş ve 300 ton çekirge öldürülmüş.

Dünyanın En Büyük Gölü Isınıyor

Sibirya, Rusya - Baykal Gölü son 60 yılın en sıcak günlerini yaşıyor. Göl 1946'dan beri 1,21°C ısındı. Bu süreç dünyanın en büyük gölüne özgü biyolojik yaşamı tehdit ediyor. Dünya tatlı suyunun %20'sinin bulunduğu bu soğuk göl 2500'ün üzerinde canlı türüne de ev sahipliği yapıyor. Bunlardan en ilginç de dünyadaki tek tatlı su foku türü. Gölün besin ağında da kimi değişiklikler kaydedilmiş. 1946'dan beri daha sıcak sularda yaşayan çok hücreli zooplanktonlar 3,3 kat artmışken klorofil sayısının da 1979'dan beri 3 kat arttığı gözlemlenmiş.

Köyün Enerjisi Güneşten

Jeju-do, Güney Kore - Güney Kore'nin yarı tropik adası Jeju-do'nun Donggwang köyü, kendisine gereken enerjinin tamamını güneşten karşılıyor. Adanın merkezinde Güney Kore'nin en büyük dağı var. Halla Dağı olarak adlandırılan bu yanardağın çevresinde küçük köyler bulunuyor. İşte, bu köylerden biri olan Donggwang'daki 40 ev ve okulun çatısı güneş panelleriyle kaplanmış. Bu çatılardan her biri ortalama 2 kW güç sağlıyor. 2004'te hükümet güneş panelleri kurma konusunda köylülere proje maliyetinin %70'i oranında destek sağlamış. Adada bir de rüzgâr çiftliği bulunuyor. 2020'de rüzgâr çiftliğinin güç üretim kapasitesinin 500 MW'a çıkarılması planlanıyor. Böylece adada kullanılan enerjinin %20'sinin buradan karşılanması amaçlanıyor. Ulaşımında kullanılan akaryakıtın %26'sının da çevreye zararsız yakıtlarla değiştirilmesi için çalışmalar yapılıyor.

Çin'de Deprem ve Pandalar

Sichuan Bölgesi, Çin - Çin'de 7,9 büyüklüğündeki depremde 60.000'den çok kişi öldü. Bu sayının artmasından korkuluyor. İnsanın kayıplarının yanında depremin çevresel bir felakete de neden olduğu düşünülüyor. Shifang kentinde iki kimya tesisi depremde zarar gördü ve 80 ton amonyum çevreye saçıldı. Neyse ki Wolong Doğa Koruma Alanı'nda yetiştirilen 86 pandanın durumu iyi.

Siklona Karşı Mangrov Ormanları

Myanmar - Denizle kara arasında doğal bir koruma duvarı sağlayan mangrov ormanlarının yok edilmesi Myanmar'ın yaşadığı siklonun etkilerinin daha şiddetli hissedilmesine neden oldu. Mangrov ormanları uzun zamandan beri gelgitlere, siklonlara ve büyük dalgalara karşı bir tampon görevi görüyordu. 2004'teki tsunami faciasında dalga'nın gücünü azaltan mangrov ormanlarının Sri Lanka'daki birçok kişiyi kurtarmasına ilişkin bir makale 2005'te yayımlanmıştı. 1980'den beri dünyada 3,6 milyon hektar mangrov ormanı yok edildi. Karides ve balık çiftlikleri için yok edilen bu ormanların 1,9 milyon hektarı Asya'daydı. On binlerce kişinin öldüğü Myanmar'da hastalıklar nedeniyle ölüm sayısının 100.000'i bulabileceği düşünülüyor.

Penguenlerde DDT

Antarktika - İlaçlama için kullanılan ve daha sonra çok zehirli olduğu anlaşılan DDT'nin kullanımı onlarca yıl önce yasaklanmasına karşın, Antarktika'daki penguenlerde hâlâ DDT'ye rastlanıyor. Bunun nedeninin dünyada DDT kullanıldığı zamanlarda buzullarda hapseden DDT'nin buzulların erimesiyle yeniden atmosfere salınması olduğu düşünülüyor. Adelie penguenlerinin yağ dokularında DDT bulunuyor ama var olan miktarlar bu canlıların sağlığını etkilemeyecek düzeyde. 2006'da Dünya Sağlık Örgütü sıtmaya karşı kullanılması amacıyla DDT'nin kapalı alanlarda kullanımını yeniden serbest bırakmıştı.